

Pædagogisk læreplan for Villa Nova

Klynge IBØ H

2021

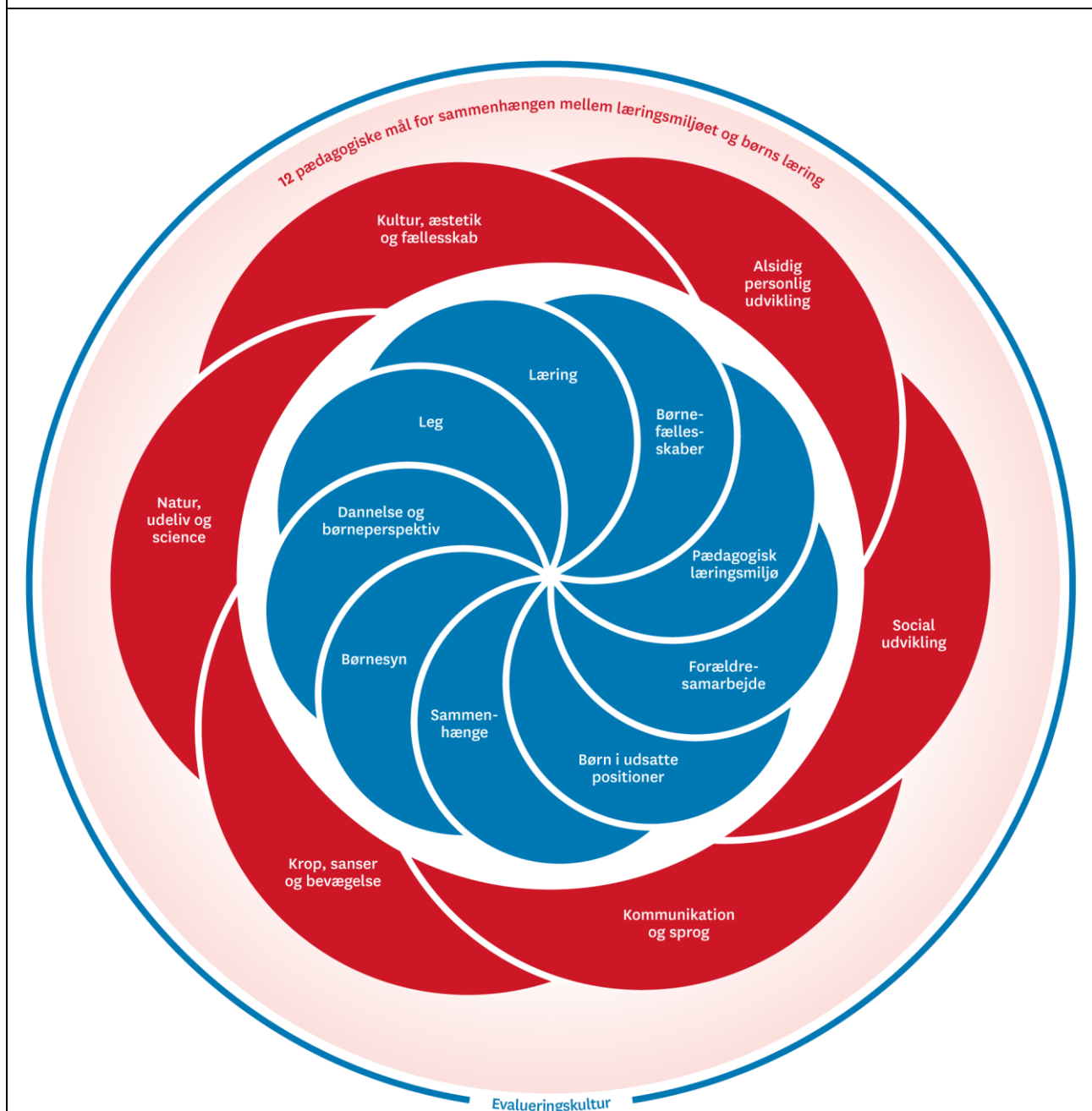
a

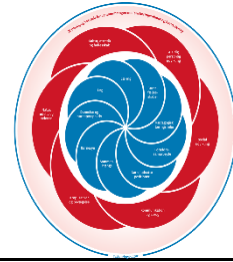
Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indhold

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
Hvem er vi	4
Pædagogisk grundlag	5
Børnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg, læring og børnefællesskaber	6
Pædagogisk læringsmiljø	8
Pædagogiske positioner	9
Samarbejde med forældre om børns læring	11
Børn i udsatte positioner	13
Sammenhæng til børnehaveklassen	14
Andre vigtige tiltag til den pædagogiske læreplan	15
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	15
Omsorg for læringsrummet	16
Inddragelse af lokalsamfundet	17
De seks læreplanstemaer	18
Alsidig personlig udvikling	18
Social udvikling	18
Kommunikation og sprog	19
Krop, sanser og bevægelse	19
Natur, udeliv og science	20
Kultur, æstetik og fællesskab	20
Evalueringskultur	21

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Hvem er vi

Klynge IBØ H

Klynge IBØ H består af 4 institutioner på Østerbro: Vuggestuen Æblehaven, Villa Nova, Slottet og Kennedygården. Klyngen har derved børn i alderen 0-6 år. Klyngen har et ledelsesteam bestående af en klyngeleder og 3 pædagogiske ledere. Der er ca. 80 pædagogiske medarbejdere fastansat i klyngen. Klyngen har en forældrebestyrelse bestående af forældrerepræsentanter fra de 4 institutioner.

Vila Nova

Hvem er vi?

Vi er en vuggestue med 72 børn i alderen 0-3 år. Børnene er fordelt på to fløje med 3 stuer på hver (så virker det lidt mindre og hyggeligt). Til vuggestuen hører en stor legeplads, som snor sig rundt huset, med grønne områder, udfordringer for motorik og sanser. Til stuerne hører et overdækket udendørs ligge område, hvor de små pus sover, til de bliver to år, hvorefter de skal ind og sove sammen med de andre "store" venner.

Vi lægger vægt på, at børn og forældre føler sig velkomne i vuggestuen.

Vi arbejder med forældrepartnerskabet på flere niveauer. Vi inviterer kommende forældre og deres lille barn ind i vores hus allerede inden start, hvor I kan bruge os som *legestue*. *Legestuen* er, hvor I kommer og bruger Villa Novas rammer, hvilket gør, at dit barn bliver tryk ved lydene, de mange børn og Villa Novas rum. Det vil gøre overgangen mellem hjem og vuggestue mere overskuelig for det lille barn

Pædagogisk grundlag

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

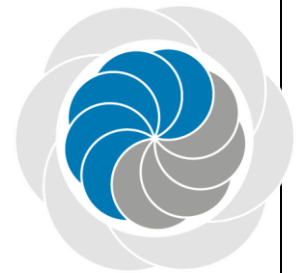
De centrale elementer, som behandles nærmere, er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

FN's Børnekonventions fokus på barnets ret til leg og medbestemmelse står centralt i danske dagtilbud. Dette medfører en forpligtigelse til at give alle børn medbestemmelse og skabe læringsmiljøer, der tager udgangspunkt i børnenes perspektiver, hvor den børneinitierede leg fremmes af det pædagogiske personale, som værner om børnenes egne initiativer, fantasi og virkelyst.

I det gode børneliv er der plads, tid og ro til at være barn - det at være barn har en værdi i sig selv. Børn har derfor ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo. Børn opfattes grundlæggende som kompetente og selvstændige, samtidig med at børn har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra det pædagogiske personale.

Børns medinddragelse, stemme og bidrag er vigtige elementer i det pædagogiske arbejde, så børn oplever sig set, forstået og værende værdifuld – hvilket er grundlaget for deres selvforståelse og demokratiske dannelse. Vi vil fremme børns dannelse, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed som rettesnor for at orientere sig og handle som et hensynsfuldt kritisk og demokratisk individ. Det pædagogiske personale inviterer derfor barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarlig for at skabe. Dannelse, ligestilling og demokrati medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur.

Børns spontane og selvorganiserede leg anerkendes, respekteres og gives betydelig plads i hverdagen. Det pædagogiske personale har ansvar for at være opmærksomme på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig. Det pædagogiske personale vurderer, om det er nødvendigt at være med til at rammesætte børnenes lege, så alle børn trives og udvikles i legen, prøver nye roller og sociale kombinationer og har en positiv oplevelse af at være med i fællesskabet. Det pædagogiske personales rammesætning og deltagelse i legeaktiviteter, giver også mulighed for at inddrage børn uden for legen, så de inviteres ind i fællesskabet.

Børn og det pædagogiske personale er fælles om at skabe det sociale rum, hvor de enkelte børn lærer, udvikles og dannes - al leg, dannelse og læring sker i et socialt samspil og fællesskab med de øvrige børn og det pædagogiske personale. Der er i hverdagen plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle børn, dannelse af nye relationer og mulighed for at prøve forskellige roller mv. Det er det pædagogiske personales komplekse, men vigtige opgave, at der skabes en balance mellem individ og fællesskab, og der skabes muligheder for, at børn kan indgå i fællesskaber og etablere venskaber på tværs af baggrund, alder, køn og kultur.

Børns trivsel, læring, udvikling og dannelse sker gennem udvikling, af trygge pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og der tages udgangspunkt i et børneperspektiv. Trivsel, udvikling, læring og dannelse hænger uløseligt sammen. Børn kan f.eks. ikke trives uden udvikling og børn kan ikke lære uden at trives. Kerneopgaven er derfor at drage omsorg for børnene ved at skabe et trygt pædagogisk læringsmiljø, hvor alle børn i passende omfang stimuleres og udfordres, så deres trivsel, læring, udvikling og dannelse bedst muligt understøttes. Dette gøres bl.a. ved at det pædagogiske personale systematisk arbejder med mindre og aldersopdelte grupper af børn.

Evaluering

Vi har i den senere tid fået langt mere fokus på, hvordan vi inddrager børnene i de daglige rutiner. Fokus har i en periode ligget på aktiviteter hvor børnene var i aktivitet ved bordene, hvor de voksne viste eller deltog i børnenes leg.

Fokuset er ændret til at give børnene mulighed for at deltage, mange af de daglige rutiner giver oplagte muligheder for at børne deltager og inddrages i langt højere grad en vi har tilbudt dem tidligere. Rutiner som de voksne gør dagligt, er oplagte læringsrum for børnene. De kender i forvejen rutinerne og børnene oplever på den måde at kunne bidrage og være med til at løse opgaverne.

At arbejde fokuseret med børneinddragelse har samtidig givet os et fokus på børnenes ventepositioner og tid. Når de voksne løser opgaverne alene eller for børnene bliver de passive og bliver sat i en position hvor vi fratager dem muligheden for at lære.

Derfor arbejdes der nu med at se på alle børnenes læringsmuligheder og hvordan vi skaber tiden, så det er muligt.

Der arbejdes med dynamisk opdeling af børnene i mindre grupper. Her ser vi på børnenes udviklingstrin og hvilke kompetencer barnet har. Vi prioriter at bruge tid på at fordele børnene i de forskellige grupper for at give dem mulighed for at udvikle sig i samspil med børn der kan udfordre dem, men ligeledes der hvor vi kan se at de trives i hinandens selskab

Opdelingen giver ligeledes fokus på den gode relation, mellem voksen og barn, her har de voksne mulighed for at være nærværende og hjælpe børn med de konflikter der opstår. Eller have tiden til at kunne understøtte barnets selvhjulpnehed

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Med pædagogisk læringsmiljø forstås et miljø, hvor der med afsæt i det pædagogiske grundlag arbejdes bevidst og målrettet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske læringsmiljø er ikke statisk, men er i stedet evigt foranderligt og dynamisk, hvorved det pædagogiske personale og ledelsen kontinuerligt er nysgerrige på, hvordan den pædagogiske praksis bedst kan rammesættes, organiseres og tilrettelægges.

Derved skabes de bedste betingelser for alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske personale arbejder systematisk med pædagogiske overvejelser omkring udviklingen af det pædagogiske læringsmiljø, så det understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle samt kognitive læring og udvikling. Det pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Det har fx stor betydning for børnenes sociale udvikling, at de er i et læringsmiljø, hvor de støttes i at kunne sige fra og til og indgå i både kendte og nye sammenhænge med andre børn. Ligeledes har det stor betydning for barnets kommunikative og sproglige udvikling, at der er et rigt sprogligt miljø i dagtilbuddet, hvor personalet hele tiden er bevidste om at indgå i længere dialoger med børnene, stille åbne spørgsmål og kontinuerligt sætte ord på alt det, der sker i hverdagen i forbindelse med såvel pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, børnenes lege og daglige rutiner.

Det pædagogiske læringsmiljø er til stede hele dagen. Børnenes læring og udvikling i klyngens dagtilbud sker i en vekslen mellem for børneinitierede lege, voksenplanlagte aktiviteter og rutinesituationer som eks. morgensamling, påklædning og i alle andre situationer af kortere eller længere varighed, som både opstår

spontant og planlagt i løbet af dagen. Læringsmiljøet er altså hele dagen – under frokosten, oprydning, tøjvask, i garderoben hvor børnene får tøj på, i den planlagte aktivitet og i legen.

Oplevelser og dermed udvikling gennem hele dagens forløb

Dette indebærer at børnenes læring ikke er afgrænset til halvanden times pædagogiske aktiviteter om formiddagen, men finder sted gennem hele dagen. At etablere et pædagogisk læringsmiljø i de daglige rutiner i dagtilbuddet gøres fx ved at tale med børn, mens der skiftes ble, så barnet får stimuleret sin følelsesmæssige tilknytning og sproglige udvikling, at barnet støttes i 'selvhjulpethed' ved selv at tage flyverdragt på i garderoben eller ved at deltage i borddækningen, at barnet lærer at tage hensyn til andre ved frokosten som en del af arbejdet med barnets alsidige personlige udvikling og sociale udvikling mv. Læringsmiljøet er altså hele dagen – under frokosten, i garderoben hvor børnene får tøj på, i den planlagte aktivitet og i legen.

Pædagogiske positioner

Pædagogerne arbejder efter en fast struktur på stuerne, der gør at børnene har lettere ved at gennemskue dagen og overgangene fra den ene aktivitet til den næste. Alle stuer og grupper planlægger ugens gang på stuemøder, hvor man deler børnene op i mindre grupper. Ved at børnene deles op i mindre grupper, kan pædagogerne sikre børnene den omsorg og nærvær, de har behov for.

Der arbejdes med, at det pædagogiske positionerer sig forskelligt ift. børnene - og derved har forskellige roller og arbejdsopgaver ift. det pædagogiske arbejde. På den måde er vi med til at sikre på, at alle børn i løbet af hele dagen har mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Personalet organiseres ud fra følgende positioner:

Fordyberen

Er igangsætter af lege/aktiviteter og fordyber sig i længevarende leg/aktivitet med børnene, velvidende at dette er muligt, da andre voksne har fokus på børn, der er kede af det og/eller har brug for hjælp.

Omsorgsgiveren

Er opmærksomme på børn, der ser ud til ikke at være en del af børnefællesskaberne og hjælper børn ind i lege/fællesskaber. Stimulerer, igangsætter til leg og samspil børnene imellem med det formål at favne børn, der har brug for ekstra omsorg i forhold til at komme i samspil med andre børn.

Flyveren

Hjælper børnene med praktiske ting, hjælper med at løse konflikter og trøster børn. Kan også være i leg/samspil med børnene, men er opmærksom på at have overblikket og have øje for de børn, der har brug for hjælp.

En organisering i positioner på fx legepladsen medfører, at der både er planlagte aktiviteter (hvilket kræver fordyberens tilstedeværelse) samt personale (omsorgsgiver) der er opmærksomme på og hjælper børn, der mistrives eller har svært ved at blive en del af en leg/fællesskab og personale (flyver), der løser konflikter, finder legetøj frem mm.

Alle tre positioner er ikke nødvendigvis i spil samtidig på alle tider af dagen. Det vigtige er, at organiseringen via positioner giver forskellige roller, der øger kvaliteten af det pædagogiske arbejde, mindsker kompleksiteten og hjælper det pædagogiske personale med at planlægge og prioritere den pædagogiske opgave.

Evaluering

Der er i det daglige arbejde med positionering, hvor der sikres at en voksen altid er tilgængelig for børnene. Der har især givet mening i forhold til de mange skift der er i løbet af dagen.

Der opstår ofte forvirring og generel uro, når alle de voksne rejser sig eller er i gang med forskellige opgaver. En del af stuerne har lavet faste aftaler omkring positioner i disse situationer. Hvor en voksen udelukkende har fokus på børnene og forsøger at skabe en aktivitet som samler mange børn. Det giver ro for de børn som føler sig udtrykke ved skiftet og skaber mulighed for at de børn som gerne vil lege alene ligeledes, har mulighed for dette.

Der arbejdes med at skabe gode læringsrum som er forudsigelig og lægger op til hvad børnene kan leg. Samtidig med at vi så vidt det er muligt forsøger at afskærme legene når vi kan se at børnene er i fordybelse.

De fysiske rammer er fortsat noget som vi skal have fokus og opmærksomhed på. Især at være kontinuerlig i arbejdet så det er noget der tilbydes og er muligt hver dag. At vedligeholde og drage omsorg for et læringsmiljø er lige en prioritering i det daglige arbejde som vi skal fortsætte med at have i fokus.

I det hele taget tilgængeligheden af legetøjet, så børnene selv kan vælge og inddrage de elementer i legen som de har lyst til. Kan på mange stuer forbedres.

Der er gode fysiske rammer for at børnenes lege. Der er fin fleksibilitet på alle stuer, så bordene kan flyttes så der opstår store arealer med fri gulv.

Denne fleksibilitet skal vi i højere grad udnytte til at skabe gode legemiljøer

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

I Københavns Kommune arbejder vi med pejlemærket forældrepartnerskab. Forældre og det pædagogiske personale spiller hver især en vigtig rolle i forhold til at skabe trivsel og læring for barnet.

Forældre kender barnet qua deres rolle som forældre, og det pædagogiske personale kender børnene gennem rollen som professionelle omsorgspersoner. Man kan sige, at forældre og det pædagogiske

personale har forskellige roller og perspektiver, men med samme mål om at skabe en tryk og udviklende hverdag for børnene i institutionen.

Mål for forældrepartnerskab:

- Forældre og institution skal indgå i et tæt og ligeværdigt samarbejde om det enkelte barns eller unges udvikling og trivsel.
- Forældre er en ressource i forhold til samarbejdet om deres børn og skal ses som en del af et partnerskab.

Et ligeværdigt partnerskab handler om at oparbejde et samarbejde der bygger på gensidig respekt og tillid. For at skabe optimale forudsætninger for barnets trivsel og læring er det derfor helt afgørende at vi i samarbejdet får skabt et tillidsfuldt miljø, hvor forældre og personale gensidigt rummer hinandens forskellige roller i barnets hverdag.

Eksempler på samarbejde om børns trivsel og læring:

Børn er som udgangspunkt i en udsat position, når de starter en ny institution. For at give børnene de bedste forudsætninger for at trives, så inviteres nye forældre til en dialog inden barnets start, hvor forældrene får mulighed for at fortælle om deres barn, og man taler om den gode opstart.

Forældre inviteres altid til en samtale, hvis der er bekymring for deres barns trivsel eller læring. Forældre opfordres også altid til at tale med det pædagogiske personale, hvis der er noget de er usikre på eller er bekymrede for.

Det pædagogiske personale gennemgår to gange årligt alle børns udvikling ud fra værktøjet TOPI. TOPI er en forkortelse for *Tidlig Opsporing*. Målet er, at vi med brugen af en systematisk metode sikrer opsporing af de børn, der måtte være i mistrivsel for herefter at kunne igangsætte en koordineret indsats. Hvis der er en oplevelse af eller bekymring om mistrivsel, så inviteres forældre til samtale, hvor man i fællesskab udarbejder en plan for, hvorledes institution og forældre i samarbejde kan arbejde med barnets trivsel eller læring.

I forældrerådet drøftes og defineres de værdier, som ligger til grund for den pædagogik, og hvorledes man kan samarbejde om børnegruppens trivsel og læring.

Evaluering

Forældrepartner skabet er vigtigt for at kunne arbejde helhedsorienteret omkring barnet. Det er vigtigt med den daglige kommunikation for at kunne tage højde for og sikre barnets trivsel igennem hele dagen.

Vi oplever generelt et positivt og godt samarbejde med forældrene, med meget åbenhed i forhold til både sparring og at der bliver informeret i forhold til hjemlige forhold eller den daglige trivsel.

Der har i Villa Nova manglet en ensartethed i forhold til tilbuddet af trivselssamtaler. Vi har i 2022 fokus på at arbejde med fælles temaer i huset to måneder ad gangen. Dette er for at skabe en ensartethed i huset, hvor fælles pædagogiskrefleksioner (SMTTEmodel) omkring temaet bliver sendt ud til forældre. Hvorefter stuerne kan dokumentere med billeder og små kommentarer.

Ved børn i mistrivsel eller med udfordringer arbejder vi ud fra Pär Nygrens omsorgstrekant og TOPI (tidlig opsporing og indsats). Dette for at sikre at vi både for barnets og forældrenes perspektiv og oplevelser med, samt at lave en handleplan, hvor alle omkring barnet er aktører og har indflydelse.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

I Klynge H er vi særligt optaget af at alle børn bliver set, og vi har systematisk en opmærksomhed på, at børn så vidt muligt ikke bevæger sig ud i udsatte positioner. Dog kan det ikke altid undgås, da fx nyopstartede børn ofte vil være i en udsat position eller børn med diverse motoriske, kognitive, verbale, sociale eller udfordringer i hjemmet også ofte vil være i en udsat position.

I klynge IBØ-H har vi flere pædagogiske redskaber vi benytter os af, så vi sikrer os pædagogiske læringsmiljøer, der tager højde for, at alle børn bliver set og børn i udsatte positioner kan blive inkluderet og få tilbudt det nødvendige for at fremme deres udvikling og dannelse i en positiv retning:

- Rambøll TOPI (Tidlig Opsporing og Indsats) er et simpelt og brugervenligt værktøj, der sikrer systematisk arbejde med den tidlige og forebyggende indsats i forhold til barnets udvikling og trivsel. Samtidig struktureres og fastholdes den fælles dialog omkring barnets trivsel. Vi benytter TOPI minimum 2 gange årligt.
- Positioner: Det pædagogiske personale er opmærksom på hvilke positioner, de fordeler mellem sig i arbejdet med børnene. Fordyberen, som er i gang med læringsaktiviteten, omsorgsgiveren, som fx tager imod børnene, trøster og står for den nærværende omsorg. Derudover har vi flyveren, som har til opgave at ordne de praktiske ting, der måtte være, så omsorgsgiveren og fordyberen har ro til at være nærværende med børnene og ro til at være i deres rolle/position.
- Små grupper: Vi strukturerer vores hverdage i små grupper, så alle børn får positiv voksenkontakt samt giver en fin opmærksomhed på alle børn; dermed sikrer vi, at børn i udsatte positioner er i trivsel, får tilbudt læring og ikke mindst fremmes i udvikling og dannelse.

Evaluering

Der udarbejdes to gange årligt TOPI. Og derefter handleplaner på de børn der er i mistrivsel. Dette gøres ud fra materialet *Pär Nygrens omsorgstrekant*.

Det er vigtigt for os at handle hurtigt på de børn som vi vurderer mistrives eller på anden måde give anledning til bekymring. Alt efter bekymringens omfang, kan det være ved at kontakte forældrene, søge kollegial eller tværprofessionelt vejledning.

Vi er i langt højere grad blevet opmærksomme på at det tværfaglige samarbejde med bl.a. sundhedsplejen i mange sammenhænge kan være gavnligt for både barnet og familien.

Udsatte positioner forstås ikke kun i sammenhæng med bekymring eller mistrivsel, men kan også være ved indkøring af nye børn, eller andre situationer der kan være uvante for børnene.

Vi arbejder ud fra Per Nygrens teori om at basale behov som tryghed, søvn og sult. Skal være opfyldt for at kunne tage imod læring og udvikle sig. Det er derfor vigtigt at vi indtager en nysgerrig position i forhold til barnet, både i forhold til de børn der har enkelte dage, hvor de ikke virker til at trives, men også i forhold til de børn som kan have længere perioder.

I det daglige tager gruppeopdelingen af børn og voksne ofte afsæt i hvilke voksne børnene føler sig mest trygge ved, og der forsøges i fordelingen af børn at tage højde for de enkelte børns relationer, hvor vi vurderer at der vil være et udviklende samspil.

Vi er blevet opmærksomme på at der bør være mere fokus på skriftligheden og systematikken i forhold til det pædagogiske arbejde, især i forhold til de børn der mistrives eller giver anledning til bekymring

Sammenhæng til børnehave

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.” I Villa Nova, arbejder vi med overgangen til børnehave, da vi repræsenterer vuggestue.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Et vigtigt spørgsmål, vi skal stille os selv, er: ”Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehave?”

Ved målrettet at arbejde med mod på nye udfordringer, fordybelse, at kunne indgå i større fællesskaber og behovsudsættelse, så skabes der sammenhæng til børnehave, hvor disse kompetencer er vigtige for at få en god overgang og start. I storbørnsgrupperne introduceres børnene for at gå hånd i hånd, toiletbesøg, udfordre børn på kan selv/vil selv mm. Alle tiltag for at gøre børnene børnehaveparate foregår via leg og aktiviteter.

Samtidig samarbejdes der med de nært liggende børnehaver, hvor børnene kommer på besøg så børnene danner sig et indtryk af hvad børnehave er, hvilket letter overgangen. Vi opfordrer samtidige forældre til at tage kontakt til anvist børnehave, for at tage på besøg.

Evaluering

Der skal i den kommende periode arbejdes med at give alle forældre og børn det samme tilbud ved indkøring. Lige nu er forskelligheden for stor. Der tilbydes ikke systematisk trivsel samtaler, og der er forskellighed i måden det gøres på.

Når det så er sagt. Tages der altid udgangspunkt i det enkelte barn, og indkøringen foregår altid i samspil med forælderen

Der har i Villa Nova været arbejdet med en store gruppe på tværs af stuerne. Men grundet Corona har vi måtte sætte den i bero i en periode. Vi er så småt ved at åbne op igen for grupperne på tværs. Særligt med de store børn, som snart skal i børnehave.

Store gruppen tager bla. på besøg i børnehaverne i nærområdet, hvor børnene skal starte.

Derudover laver vi læringsaktiviteter som er målrettet deres alderstrin, og med formålet at modne og gøre dem mere selvhjulpne i forhold til opstart i børnehaven.

En stor del af gruppens formål er ligeledes at give børnene mulighed for at udfordre, og være i samspil med børn på samme udviklingstrin.

Andre vigtige tiltag til den pædagogiske læreplan

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Så hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Der lægges i klyngen vægt på den pædagogiske indretning, hvor man inddrager børnenes perspektiv, og at de voksne tager udgangspunkt i tilgængelighed og tydelige lege. Indretningen skal lægge op til et aktivt rum, hvor børnene har mulighed for at udvikle sig som hele mennesker - kropsligt, kognitivt, socialt, musisk og æstetisk

Indretning af det fysiske læringsmiljø tager udgangspunkt i disse 6 dogmeregler, som tager højde for et udviklende læringsmiljø for børn:

1. Indretningen skal give mulighed for forskelligartet leg

Det vil sige, at indretningen skal give mulighed for forskelligartede lege, indretningen gør det tilgængelig for børnene at udvikle og understøtte deres udviklingspotentiale. Det vil sige, at det skal være tydeligt for alle, hvad man kan lege i ”zonen”. Der skal være materialer eller redskaber, der understøtter og er med til at udvikle legen.

2. De forskellige lege skal være tydelig og afgrænsede i områder

Det vil sige, at et område skal være tydeligt markeret eller afgrænsede i en ”Zone” (Legezone). Materialer/redskaber, der understøtter legen, skal befinde sig i zonen.

3. *Alt synligt legetøj skal være tilgængeligt.*

Det vil sige, at legetøjet og materialer, som ikke er direkte tilgængelige for børnene skal placeres bag låger eller på depoter.

4. *Indretningen skal være fleksibel og kunne opdeles i mindre rum/zoner.*

Det vil sige, at borde og stole kun har en central plads under måltidet. Møbler og indretning skal i størst muligt omfang være fleksible og kunne imødekomme forskellige behov.

5. *Indretningen skal afspejle børnegruppens alder og udviklingstrin*

Det vil sige, at en stue/legezone er alderssvarende indrettet og afspejler graden af selvhjulpethed, interesse og udvikling.

6. *Rummet skal respekteres som børnenes udviklingsrum/arbejdsrum*

Det vil sige, at rod og ikke relevante ting skal fjernes, så rummet fremstår imødekommende og overskueligt for børnene.

Omsorg for læringsrummet

En anden ting, der ændrer sig, er vores generelle tilgang til rummet. Det kræver "omsorg" og daglig vedligeholdelse at kunne tilbyde et læringsrum.

- At gøre det klart, så det inviterer til leg og stille små legescenarier op, så det tydeligt fremgår for børnene, hvad man kan lege med hvor.
- At de voksne anviser og deltager i legene, så børnene ved, hvad de kan lege med og kan hjælpe med at opretholde legezone og dermed være med til at udvikle den.
- At vedligeholde: Tingene skal på plads i de forskellige legezone, så de forbliver legezone og er klar til leg igen.

Ved bl.a. brug af disse indretningsmetoder sørger klyngen for at integrere det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø, mens der ligeledes lægges vægt på at introducere børnene for de omkringliggende arealer.

Inddragelse af lokalsamfundet

Læringsmiljøet er de værdier, som vi bygger det pædagogiske arbejde på og de tanker vi gør os om, hvad børnene skal have ud af legen. Det pædagogiske læringsmiljø er rammen for børns læring og trivsel og dermed ikke bare nogle få timer med pædagogiske aktiviteter om formiddagen i den institution, man er indskrevet i. I klyngen benytter vi os i bredt omfang af nogle af de mange tilbud, der findes i lokalsamfundet. Biblioteket og legepladser bliver ofte besøgt, og desuden bruger pædagogerne ofte redskabet "åben dagtilbud" til at finde tilbud i nærmiljøet, som understøtter en given aktivitet – både ud fra læreplanstemaer og aldersgruppe. Det kan eksempel være forløb i eller udflugter til kulturhuse, museer mm.

Samtidig har børnehalebørnene en tradition for at besøge plejehjem op til jul, hvor de går Lucia-optog til glæde for de ældre borgere på Østerbro.

For at skabe tydelige overgange når barnet stopper, vil vi besøge den nye institution, hvis den ligger i nærmiljøet. Vuggestuebørn besøger den nye børnehave, og børnehalebørn besøger den kommende skole samt fritidsinstitution – som et led i stærkt samarbejde i afslutningen fra det ene tilbud til det næste.

Det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud slutter som sagt ikke ved overgangen til de nye institutioner; hvad end det er fra vuggestue til børnehave eller børnehave til skole, er det vigtigt at se på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

I Villa Nova betyder det: Planlagte kompetencer, og opdelt læringsaktiviteter både på stuer og på tværs. Børnene kommer igennem læringsaktiviteter, som er tilpasset deres udviklingsniveau, så der er plads og rum til at mestre, samtidig med at barnet udfordres og udvikles. Opdelingen af grupperne laver vi så små som muligt, da nærværet med det enkelte barn prioriteres højt. I garderobesituationen arbejder vi med det enkelte barn. Her kan det ofte være nødvendigt, at vi rykker, tager tøj af og på, ud af garderoben til et mere roligt sted, så der er tid og ro til, at det enkelte barn kan få lov til selv at bestemme samt, at det ikke bliver en rutine, der skal overstås for den voksne.

Evaluering:

Villa Nova arbejder stadig med at nået helt i mål, med opdelingen af børnene. Det seneste år der blevet arbejdet ud far ugeplaner og opdeling i forhold til børnenes kompetencer og behov. Det har dog hovedsagelig været i formiddagstimerne. Vi er gået i gang med at brede det ud, og er blevet meget mere bevidst om overgangene og vigtigheden af at bibeholdeopdelingen især i overgangene fra de forskellige aktiviteter og ind i dagligdagsrutinerne.

Mange af stuerne lykkes rigtig fint, men vi mangler den sidste struktur og aftaler der gør at alle stuer kan give alle børn det sametilbud.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

I Villa Nova arbejder vi med planlagte pædagogiske læringsaktiviteter. Vi deler børnene op i mindre grupper. Her vil der være fokus på gruppens dynamik og sammensætning.

Vi gennemgår jævnligt på stuemøder det enkelte barns trivsel og runder af 2 gange om året med en generel trivselsvurdering (TOPI) af det enkelte barn.

Vi arbejder med en tydelig struktur for børnene, hvor børnene ikke er i tvivl om den voksnes rolle.

Som medarbejder i Villa Nova møder vi op veloplagte og skaber rammer for, at børnene kan udforske de læringsaktiviteter, der er sat i gang.

Når for eksempel et barn skal skiftes, er der to andre børn som gerne må være sammen den voksne. De to børn vil blive imødekommet, og alle går ind på badeværelset, hvor der vil være en dialog mellem voksne og børn omkring, om hvad som skal ske. Alle børn ender med at ville op på puslebordet. Her bliver der øve i at gå op og ned ad stigen. Her sidder børnene tæt, så tæt at de rører ved hinanden. Den voksne er i øjenhøjde og har en dialog med børnene om, at de sidder tæt, rører ved hinanden og det er rart med tæthed og kram.

Vores indretning er opdelt i forskellige læringszoner i afgrænsede kroge, hvor det er let for børn og voksne at dele sig op og gå i gang med en leg.

For eksempel kan en leg finde sted i en af dukkekrogene/legekøkkenerne. Her laver fire børn mad med en voksen. De laver suppe og dækker bord. En dreng kommer og vil gerne deltage. Han begynder at samle alle tallerkener sammen. Legen går i stå for de fire andre. De fire begynder at sige fra. Den voksne begynder at

stable tallerkenerne. „Hvor højt mon vi kan stable et tallerkentårn?“ Legen fortsætter. Drengen er blevet inkluderet i legen.

Evaluering

Villa Nova er nået rigtig langt i forhold til dette tema. Fokus på det enkelte barns udviklingstrin og kompetencer. Giver os mulighed for at dele børnene i grupper som giver mening for deres generelle udvikling, men også i forhold til hvilke børn der socialt er på niveau og kan udvikle deres samspil og relationer.

Den pædagogiske indretning, skal der fortsat være fokus på. I forhold til i langt højere grad at kunne tilbyde børnene afskærmede legeområder til fordybende leg. Her vil de få langt større mulighed for længerevarende og fordybende lege. De vil samtidig i langt større grad kunne holde fokus på samspillet med de andre børn.

Der har i perioder været fokus på børnenes leg. At invitere og tydeliggøre hvad de forskellige legemiljøer kan bruges til. Det er et fokus som skal genoptages, og som vi har oplevet har givet langt flere selvstændige samspils muligheder, både barn voksen men også barn, barn.

Sprogudvikling gennem leg.

Vi er blevet mere oplyste via personale lørdage, personalemøder samt sprogvejleder omkring udvikling af sproget gennem leg. Vi arbejder stadig på at få hele personalegruppen med. Vi har blandt andet snakket om synlige fokusord, så vi ikke altid snakker jordbærkage og chokoladekage men kan udvikle ordforrådet så vi husker at snakke om for eksempel pistacie topping eller squashtærte i legen i køkkenet.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

I Villa Nova understøtter læringsmiljøet kommunikation og sprog ved at sætte ord på alt.

Der gøres brug af TOPI (vurdering af det enkelte barns trivsel), som vi løbende bruger som evalueringsredskab. Vi er reflekterende omkring børnenes sproglige forståelse og på, hvordan vi kan varetage børnenes tarv i deres forståelse af os som medarbejdere og børnene imellem.

Vi hjælper børnene til at interagere med hinanden i sociale fællesskaber. For at skabe den bedste forudsætning deler vi børnene op i mindre grupper samt og har fokus på, at medarbejderen har en tydelig rolle i alle situationer.

Vi understøtter børnenes ideer, så de får selvværd og selvtillid. Vi motiverer børnene til at deltage i fællesskaber.

Vi som voksne sætter os i børnehøjde for at observere, deltage og motivere den sproglige udvikling, og vi følger barnets spor og barnets interesse, da vi ved, at det giver de bedste forudsætninger for sproglig læring.

For eksempel har vi fælles i huset Temamåneder, hvor vi arbejder med forskellige emner, vi ser børnene, bliver interesseret i. Temaerne kan være *vand, farver, køretøjer, musik eller krible krable*. En pædagog sammen med fire børn gang i at løfte sten og finde myre og biller. Et barn peger på de små myrer. Pædagogen er opmærksom, og fortæller drengen. „ja, det er myre” hun gentager flere gange. Pædagogen fanger en myre i hånden og fortæller igen „se nu har jeg er myre på min hånd”. Drengen griner og forsøger sig med at sige „myre.”

Evaluering:

Vi er arbejder i Villa Nova fortsat med opdeling af børnene. Og er i gang med pædagogiske refleksioner og tiltag i forhold til at tage tempoet ud af dagligdags rutinerne, kommunikation og sprog, kræver mange gentagelser men også tid. forudsigelighed og gentagelser som der netop er rigtig mange af i hverdagen, her kan børnene føle sig trygge fordi de kender situationen. Og kan derved også bedre blive aktive medspillere fordi de ved hvad der forventes.

Vi er bevidste om at de små grupper giver langt større mulighed for voksenkontakt i forhold til det enkelte barn, men at det i lige så høj grad handler om tiden.

Muligheden for at give de daglige rutiner tid, som bleskift, tøjet af og på, at spise, vaskehænder, osv. Er alle oplagte situationer som giver børnene mulighed for at deltage aktivt og kommuniker og udtrykke sig sprogligt.

Vi er meget opmærksomme på arbejdet omkring tempo samt give børnene tid til at bruge sproget.

Sprogudvikling gennem leg.

Vi er blevet mere oplyste via personale lørdage, personalemøder samt sprogvejleder omkring udvikling af sproget gennem leg. Vi arbejder stadig på at få hele personalegruppen med. Vi har blandt andet snakket om synlige fokusord, så vi ikke altid snakker jordbærkage og chokoladecake men kan udvikle ordforrådet så vi husker at snakke om for eksempel pistacie topping eller squashtærte i legen i køkkenet.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Vi bruger vores nærområder og gør brug af vores legezoner på legepladsen og i Villa Novas rum.

Vi som medarbejdere er hinandens sparringspartnere og inspirerer hinanden i at give det bedste tilbud for børnene. Vi har en bevidsthed om kroppen. Vi motiverer og fastholder børnene i aktiviteterne, til vi vurderer, at børnene har fået det ud af læringsaktiviteten, som barnet kan rumme for nu.

Vi arbejder på at blive endnu mere tydelige i form af piktogrammer for at skabe en rød tråd gennem dagen for børnene.

Vi understøtter børnenes kropsbevidsthed ved at spejle dem og lave målrettede læringsaktiviteter.

For eksempel plantede vi blomster og urter på legepladsen, hvor børnene fik brugt deres bevægelse og kroppen, da der skulle graves og flyttes rundt på planterne. Senere fik børnene mulighed for selv at plukke og sanse smage af krydderurterne samt blokke blomster og sætte i vand.

Evaluering

Vi har i årets løb fået indrette et motorikrum som stuerne har mulighed for at benytte på skift. Her er der mulighed for at bygge motorik baner og i det hele taget udfordre børnene motorisk på mange forskellige måder.

Vi har i året ikke arbejdet med piktogrammer. Men har i stedet arbejdet med faste rutiner, og forudsigelighed for børnene. Vi er stille og roligt i gang med at implementere simple piktogrammer på stuerne.

I år har der grundet Corona været langt større fokus på at komme ud, ikke kun på vores egen legeplads men også rundt på ture i nærmiljøet. Der er fordele ved at vi bruger vores egen legeplads fordi den er genkendelig for børnene, og de her kan øve sig, og udvikle deres motoriske færdigheder i trygge rammer. Men turene ud til nye legepladser eller steder giver mulighed for spænding og nysgerrighed til at udfordre nye forhindringer

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Sådan understøtter vi i Villa Nova vores pædagogiske læringsmiljø, så børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder hvordan vores pædagogiske læringsmiljø er:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi anvender vores legeplads hele året. Kigger på dyr, insekter, løvet der ændrer sig og leger med vand. Vi leger med blade, ser hvad der gemmer sig i dem og taler om årstidens farver. Bruger bladene og naturen kreativt og i dialogen indenfor i aktiviteter. Vi leger og mærker blæsten, føler på sneen og leger med regnen.

I efteråret tager vi det store badebassin og fylder med blade. Lader børnene sanse og bruge kroppen ved at kaste, mærke og tumle i bladene. Vi kaster bladene dem op i luften og ser dem falde ned. Hvad der kommer op, falder ned. Vi puster til bladene og ser dem bevæge sig.

Vi har planlagte aktiviteter i foråret og gennem sommeren omkring dyrkning og plantning på legepladsen samt en årlig planlagt plantedag. Børnene er med til at passe de forskellige blomster, grøntsager og krydderurter. De passer og vander dem gennem hele sommeren. Vi smager på afgrøderne og ser de forskellige farver og former af blomster og nuancer af blade. Vi følger processen, når planterne gror fra små frø til store planter.

Evaluering

Vi er godt i gang. Gennem vores temaer i huset for vi ofte koblet natur udeliv og science på.

For eksempel forberedelserne op til den årlige plantedag. Jordbær starter med at være blomster, så grønne små bær og senere røde søde bær.

Vand og Farve temaerne bliver brugt med kartoffelmel, frugtfarve og vand.

dyr og natur, bliver der kigget på små dyr under potter og sten, vi aer dem forsigtigt og har snakken om de små insekter.

I de små daglige gøremål er science flittigt en del af hverdagen. For eksempel når vi hælder vand op i koppen eller glasset vælter, kan vi se, hvordan tyngdekraften lader vandet løbe ud af kanden eller ned på gulvet.

Her i Coronatiden er der masser science i, hvorfor vi vasker hænder og snakken om, hvorfor de voksne har mundbind på.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Vi skaber i Villa Nova kendskab til traditioner gennem fx fødselsdage, påske, fastelavn, jul m.m. Vi laver læringsaktiviteter, som går i spil med traditionen og har desuden temaer, dialog, kreative udformninger, fortællinger og sange omkring emnet.

Vi tager løbende verdensmusik i brug og smager på udenlandsk mad. Normer og værdier understøttes gennem de nære relationer, det gode måltid.

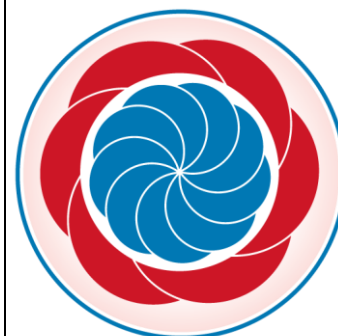
Vi arbejder på større kulturel diversitet. Fx gennem forskellighederne på mad, sprog, dans, skikke og kulturelle besøg.

Evaluering

Vi arbejder på vores to måneders temaer ikke bliver gennemført halvhjertet, men med masser engagement fra hele personalegruppen. Der afsættes tid af til planlægning på personalemøder, stuemøder eller fredagsmøder så temaer og arrangementer bliver gennemført ordentligt.

Vi har et tæt samarbejde med køkkenet, som inddrages i læring omkring kultur, æstetik og fællesskaber. For eksempel vores 2 måneders temaer. Fx farvedage, der kommer rød frugtfarve i brødet eller yoghurten og serveres røde snacks. Køkkenet udfordrer børnene kulturelt, så børnene får mad fra andre kulturer.

Evalueringsskulturr

Den pædagogiske læreplan evalueres hvert andet år med henblik på at udvikle kvaliteten af det pædagogiske arbejde. Evalueringen tager udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Data fra tilsynsrapporter, TOPI, sprogtest, motorik screening mm. indgår i evalueringen. Evalueringen offentliggøres på hjemmesiden.

For at fastholde fokus på refleksion og udvikling via en selvevalueringsskulturr, så udarbejder klyngens institutioner et årshjul, hvor alle selvevalueringsskematikkerne systematisk gennemgås i løbet af et år. Proces for kontinuerlig selvevaluering:

- Tema præsenteres af leder eller fagligt fyrtårn (via mail/p-møde) og evalueres halvvejs.
- Selvevaluering sker på stuemøder
- Handleplan udarbejdes. SMTTE anvendes (Pædagogisk leder/fagligt fyrtårn inddrages ved behov).
- Pædagogisk leder/fagligt fyrtårn opsamler handleplaner ift. gennemgående tematikker.

Evaluering

Siden tilsynet i 2021, hvor vi fik en øjenåbner for at vi ikke var så gode til det som vi selv troede. Har vi haft en særlig opmærksomhed på at lærer nye medarbejdere op omkring vores evalueringsskulturr. Få gode evalueringssrutiner, der skal blive en naturlig del af alle vores planlagte møder (stuemøder, p-møder).